

**Likabehandlingsplan
och
Plan mot kränkande
behandling för
Fortuna förskola**

2017

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	s.3
2. Kränkande särbehandling och Diskrimineringsgrunder.....	s.3
3. Vår vision.....	s.4
4. Utvärdering av föregående mål och arbetssätt.....	s.4
5. Kartläggning.....	s.5
6. Nulägesanalys.....	s.6
7. Mål och konkreta åtgärder.....	s.8
7.1 Våra mål.....	s.8
7.2 Läroplanen.....	s.8
7.3 Konkreta åtgärder.....	s.8
8. Uppföljning och utvärdering.....	s.9
9. Förebyggande och främjande insatser.....	s.10
9.1 Främjande insatser.....	s.10
9.2 Förebyggande insatser.....	s.11
9.3 Till dig som förälder.....	s.11
10. Ansvarsfördelning.....	s.11
11. Åtgärder/tillvägagångssätt vid kränkning, diskriminering m.m.....	s.12
11.1 Vid enstaka kränkning.....	s.12
11.2 Vid allvarliga och/eller upprepade kränkningar.....	s.12
11.3 Kränkningar vuxen – barn.....	s.13
11.4 Rutiner för dokumentation.....	s.13
Bilagor	
Minnesanteckningar kring kränkande behandling.....	s.14
Dokumentation i ärende gällande kränkande behandling och/eller diskriminering.....	s.15
Instruktioner för dokumentation gällande <i>Lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling</i>	s.18
Överenskommelse rörande Likabehandlingsplan på Fortuna förskola...s.	19

1. Inledning

Det demokratiska värdet ska utgöra grunden för all verksamhet i förskolan och skolan. All planering och alla aktiviteter ska genomsyras av ett gemensamt förhållningssätt som präglas av respekt, solidaritet och tolerans. Utgångspunkten för arbetet på vår förskola är att alla barn ska behandlas likvärdigt. Alla barn ska ha samma möjligheter och rättigheter att utvecklas och lära.

På Fortuna förskola utgår vi ifrån skollagen och läroplanen (Lpfö 98 reviderad 2016) i vår verksamhet på våra avdelningar Jollen och Skutan. Alla pedagoger som arbetar på förskolan bär ett gemensamt ansvar för att barn inte utsätts för kränkande eller diskriminerade handlingar under sin tid på förskolan.

2. Kränkande särbehandling och diskrimineringsgrunder

Förskolan ska förebygga och förhindra det som i lagen benämns som kränkande behandling. Kränkande behandling definieras som ett uppträdande som, utan att ha någon koppling till någon särskild diskrimineringsgrund som finns nedan, kränker ett barns eller en elevs värdighet. Huvudmannen ska se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever.

6 kap. 10 § Skollagen (SFS 2010:800)

En lärare, förskollärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till förskolechefen eller rektorn. En förskolechef eller rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Diskrimineringslagen har för ändamål att motverka diskriminering och på andra sätt främja lika rättigheter och möjligheter oavsett de 7 i lagen fastställda diskrimineringsgrunderna;

- kön
- könsöverskridande identitet
- etniskt tillhörighet
- religion eller annan trosuppfattning
- funktionsnedsättning
- sexuell läggning
- ålder

3. Vision

På Fortuna förskola arbetar vi efter ledorden **Trygghet- Kunskap- Glädje**.

Trygghet - är grunden för att barnen ska utvecklas och stommen för allt lärande i förskolan. För att bli trygg i sig själv och miljön behöver förskolan ha ett bra bemötande och ett demokratiskt förhållningssätt där alla respekterar varandra. Vi uppmuntrar mångfald och tar tillvara på varandras olikheter på förskolan. Vi har en öppen dialog med barnen och deras vårdnadshavare om trygghet och vad de upplever viktigt för att trivas på förskolan.

Kunskap - är inget vi på förskolan kan "ge" barnen. Däremot vill vi hjälpa barnen att kunna tillämpa och omvandla information, välja tillvägagångssätt och hitta strategier för att kunna känna tillit till sin egen förmåga att lösa problem och möjlighet att förstå sin omvärld. Kunskap hos barnen önskar vi nå genom variation och flexibilitet i lärandet samt strävan efter att möta allas behov efter varierade förutsättningar. Barnen och deras vårdnadshavare görs delaktiga i lärandet genom möjlighet till engagemang och inflytande i verksamheten.

Glädje- Det ska finnas en glädje i lärandet och nyfikenhet att lära mer. På förskolan ska vi erbjuda roliga, lustfyllda pedagogiska lekar/övningar/material och stimulerande inne- och utemiljöer att lära/leka och utvecklas mer i.

Vi har tron att barn som är trygga och respekterade på förskolan och upplever verksamheten som positiv och glädjefylld, vågar utmana sig i lärandesituationer och kan på så sätt generera kunskap.

Läroplanen för förskolan, Lpfö 98 (reviderad 2016), säger följande:

"Förskolan ska lägga grunden för ett livslångt lärande. Verksamheten ska vara rolig, trygg och lärorik för alla barn som deltar".

"Kunskap kommer till uttryck i olika former - såsom fakta, förståelse, färdighet och förtrogenhet - som förutsätter och samspelar med varandra".

4. Utvärdering av föregående mål och arbetssätt

Under 2016 kände vi att vi ville arbeta mer för att fortsätta stärka barnens självkänsla. Barnen hade bra grundförutsättningar med små barngrupper där de alla visade att de var trygga, men vi hade en önskan om att vissa barn skulle våga ta för sig mer och stå för sina egna tankar och värderingar.

Detta målet har vi arbetat aktivt mot under 2016. Barnen har t ex. gjort egna böcker och läst för varandra högt i samlingen, visat och berättat om

teckningar, vad de gjort under helgen, hållit egna samlingar där de valt sånger m.m. Vi har sett hur nervositet hos barnen omvandlas till glädje när de vågat berätta högt och visa saker för kompisar. Vi upplever att barnen i större utsträckning väljer aktiviteter efter sina egna önskningsområden då vi pratat mycket om att välja efter eget intresse. Vi har arbetat med kompismaterialet och läst böcker som "säg förlåt" och "prata om det" och vi upplever att barnen vet hur man är en bra kompis och bör agera i olika situationer. Om konflikter uppstår kommer de i större utsträckning på sig själv med hur de bör agera. Senast häromdagen var det en konflikt på gården där en pojke blev arg och gick iväg. Den andra pojken gick då efter och sa "Gå inte bara iväg, vi måste ju prata om det" och tillsammans löste de sedan konflikten. Detta är ett av många exempel där vi ser att barnen löser konflikter och klarar ut situationer själv.

Vi har fortsatt arbeta i smågrupper då vi ser att barnen tar för sig mer. Även om Jollen bara har 9 barn inskrivna, blir det annorlunda när gruppen delas i två mindre grupper. Barnen tar för sig mer och pratar och uttrycker tankar och funderingar i mycket större utsträckning. Även Skutan upplever att smågrupperna är bra då man kan möta barnen efter intresse, mognad och kunskapsnivå. Alla kommer till tals och får synas, vilket gör att vi kommer fortsätta med smågrupper till våren.

Vi upplevde också att en del barn fick ta större plats i samlingen genom att svara rakt ut m.m. Detta önskade vi motverka för att kunna ge alla samma chans till yttrande. Vi ville bli bättre på att uppmärksamma de lite tystare och mer tillbakadragna barnen så att de också vågade ta plats i t ex. samlingen. Vi kommer vänta att ge barnen frågan så att även de som behöver tänka en lite stund ska få chansen att svara. Här tycker vi att vi ser ett resultat i att det inte skriks rakt ut på samma sätt och vi är konsekventa i att det beteendet inte leder till att man får större chans att svara. Alla ska få tid att räcka upp handen så att vi ger alla en chans att uttrycka sig.

Slutligen hade vi som mål att barnen i större utsträckning skulle våga stå för sina handlingar. Att kunna erkänna att allt inte blev som planerat eller att be om ursäkt på ett uppriktigt och ärligt sätt om man råkat sår någon är en del av livet. Vi önskade att barnen själva skulle tala om när de gjort något som av kompis uppfattats som taskigt och våga säga " Det var jag" istället för att skylla från sig. Här ser vi fortfarande att en del behöver stå för sina handlingar och detta kommer vi arbeta vidare med genom kompismaterialet och tydliga diskussioner.

5. Kartläggning

Varje år, inför upprättande av en ny likabehandlingsplan, gör vi en sammanställning av den kartläggning som gjorts under året för att på så sätt kunna upptäcka eventuella risker för trakasserier, kränkande

behandling eller diskriminering. Vi använder oss av följande kartläggningsmetoder:

- **Barnens tankar.** På Fortuna förskola görs barnen delaktiga i diskussioner om den sociala miljön. Hur vill vi ha det på vår förskola? Vilka regler ska vi ha och varför? Att konflikter sedan uppstår är en del av ett normalt socialt samspel och då finns vi vuxna där- i första hand som observatörer men vid behov som vägledare för att hjälpa barnen att kunna lösa konflikten. Samma regler ska så långt som möjligt gälla för alla barn och vuxna på förskolan.

- **Observationer och reflektioner från pedagoger.** Vi pedagoger är närvarande med barnen i deras lek och aktiviteter och observerar vad, var och hur barnen gör samt hur de pratar med och om varandra. Det vi ser diskuteras kontinuerligt men också i pedagogiska diskussioner under personalmöte, utvärderingsdagar m.m.

- **Dokumentation.** Då vi arbetar mycket med värdegrundsfrågor blir detta en del av barnets pedagogiska dokumentation (portifolio). Här kommer också barnens tankar och upplevelser fram.

- **Föräldrarnas tankar.** Vi för en kontinuerlig dialog med föräldrarna om hur de upplever barnets trivsel, trygghet och miljö på förskolan. På föräldramötet diskuterar vi olika aspekter ur likabehandlingsplanen och vårt pedagogiska värdegrundsarbete. Vi har också en föräldraenkät som föräldrarna ombeds fylla i med frågor som rör vårt likabehandlingsarbete och utvecklingssamtal där vi samtalar med föräldrarna om barnets trivsel, trygghet och visar konkret med hjälp av dokumentationen hur vi arbetar med likabehandlingsfrågor. På hemsidan finns information om klagomålshantering och det är föräldrarna informerade om.

6. Nulägesanalys

När vi ser till året som gått upplever vi att det känns som att vi alla har en gemensam syn på likabehandlingsarbetet och tillsammans i dialog med barnen hjälps åt att skapa en trygg verksamhet. Tillsammans har vi under året arbetat mycket med "kompisböckerna" från Natur och Kultur och materialet "Stegvis". Här tas upp olika situationer som kan uppstå på förskolan och vi diskuterar, dramatiserar, sjunger och gör lekar tillsammans med barnen flera gånger i veckan. Föräldrarna vänder sig till oss med sina tankar och funderingar precis som vi önskar att de gör och fyller i enkäter som attitydundersökningen och likabehandlingsenkäten och kommer på utvecklingssamtal. Däremot hade vi tyvärr ett lågt deltagande på föräldramötet där vi bland annat presenterade "kompismaterialet" vilket vi kommer ha i åtanke till nästa år. Ska vi kanske ha ett annat upplägg av mötet och tydligare informera vad vi kommer prata om?

När vi tillsammans med barnen pratar om vår sociala miljö och hur vi önskar ha det, är barnen överens om vilka regler som ska gälla. Barnen pratar mycket om att man ska vara bra kompis. Att alla ska hjälpas åt och att alla ska få vara med. Men när vi observerat barnen har vi sett att några som har en tendens att inte vilja hålla en viss kompis i handen när vi går iväg och att hjälpredan ibland har en tendens och välja med viss favorisering vilka som ska få t ex. välja sång i samlingen.

Vad gäller det pedagogiska materialet upplever vi att vi inte förutsätter något efter kön utan känner barnen så pass väl att vi anpassar aktiviteter och material efter deras intressen. Ofta individanpassas materialet och görs i olika svårighetsgrader så att det ska passa alla i barngruppen. Vi arbetar också mycket i smågrupper efter intressen, mognad och ålder för att kunna möta barnen på deras nivå. Vi strävar efter en verksamhet där alla kan vara med och anpassar aktiviteter efter barnens behov och förutsättningar. Här ser vi en utmaning i att göra inkluderande samlingar för de lite yngre barnen och det är något vi kommer arbeta med under året då vi också får fler små barn i verksamheten.

När vi ser till den pedagogiska miljön i verksamheten och våra lokaler anser vi att de är könsneutrala. Vi har neutrala tavlor med barnmotiv på väggarna och flera olika färger i alla rummen, delvis valda av barnen. Här kan vi efter hösten komma fram till att det finns flera fördelar med våra nya utedagar. Dels får vi bättre plats till den grupp som är inne och vi märker tydligt att det blir mindre konflikter och dels tycker barnen att det är skoj att äta ute. Stora delar av dagen rör sig barnen fritt i huset vilket ökar känslan för att vi är en och samma förskola och stärker banden mellan de yngre och äldre barnen. I nuläget är det mest pojkar som är i bygghörnan och vi tar med oss tankar hur vi skulle kunna göra hörnan mer intressant för tjejerna? Annat material att bygga med? Mangatiles? Skumgummi som vi blöter ner?

Vad gäller religion och traditioner finns det absolut en risk att vi framställer firandet av jul, midsommar m.m. som en norm då vi endast har kristna barn som alla firar jul och andra traditionella högtider samt kommer från familjer med traditionellt västerländska värderingar. Förskolan har ett fadderbarn som vi skriver till regelbundet och barnen har också visat stort intresse för barn i andra länder och deras värld. Många frågor har kommit från barnen på förskolan som rör leksakerna hos de andra barnen, varför skolorna är tomma på saker, varför det är så mörkt hos dem och varför de inte har en spis att laga mat på är några exempel. Vi kommer fortsätta att arbeta med hur barn i andra länder har det och det är självklart så att vi anpassar oss efter de barn vi har i verksamheten. Kommer någon med annan trostillhörighet kommer vi prata om de högtiderna med och uppmärksamma dem.

7. Mål och konkreta åtgärder

Med ovan reflektion i bakhuvudet har vi valt följande mål för 2017:

7.1 Våra mål

- Att fokusera på att skapa miljöer med mer konstruktionslek som inspirerar alla barn i förskolan, både inom-och utomhus.
- Att skapa en inkluderande verksamhet där alla kan acceptera varandra och samarbeta tillsammans och stå för sina handlingar.

7.2 Läroplanen

I läroplanen Lpfö 98 (reviderad 2016) finns bland annat att läsa följande som styrker målen ovan:

"Förskolan ska uppmuntra och stärka barnens medkänsla och inlevelse i andra människors situation...Verksamheten ska syfta till att barnens förmåga till empati och omtanke om andra utvecklas".

"Flickor och pojkar ska i förskolan ha samma möjligheter att pröva och utveckla förmågor och intressen utan begränsningar utifrån stereotypa könsroller."

"Omsorg om det enskilda barnets välbefinnande, trygghet, utveckling och lärande ska prägla arbetet i förskolan. Hänsyn ska tas till barns olika förutsättningar och behov."

"Förskolan ska sträva efter att varje barn utvecklar sin förmåga att urskilja teknik i vardagen och utforska hur enkel teknik fungerar".

7.3 Konkreta åtgärder

För att skapa miljöer med fokus på teknik och konstruktion som kan inspirera alla barnen till att utvecklas inom området har vi tänkt undersöka hur barnens intressen för konstruktion och teknik är. Efter att ha kartlagt intressen kommer vi köpa in/ta fram mer material som lockar alla till konstruktionslek inne på avdelningen så att vi förhoppningsvis ser mer flickor i konstruktionslek framöver.

Tillsammans med barnen tänker vi också visa olika tekniker i samlingen och göra såväl teckningar med bildtekniker som experiment där teknik kommer fram.

Ute på gården ser vi intressen för vattenlek och vi tänker att vi där ska skapa miljöer som inspirerar till mer utforskande kring vatten och olika tekniker. Vår plan på gården är att göra som små "teknik- och konstruktionsrum" med olika teman. Vi tänker oss att vi ska ha en hörna för bygg, en för vattenlek, en för madrasser/filtar och övrigt som barnen uttrycker intresse för. Självklart kommer vi röra oss runt i våra omgivningar och det som fångar barnen och som de ställer frågor kring är det som vi spinner vidare på och utforskar mer kring.

Även fortsättningsvis kommer vi att arbeta med materialet "Stegvis" och "Kompisböckerna" för att synliggöra situationer som kan uppstå och föra diskussioner kring barnens agerande på förskolan. Vi kommer också fokusera på att lösa problem tillsammans i lottade smågrupper- vilket leder till ökat samarbete. Varje liten grupp kan sedan få uppdrag som "bygg ett slott som är blått" och tillsammans måste de prata och planera hur de ska lösa uppgiften.

För att undvika att någon känner sig utanför (som tex. vid promenad eller i samlingen) eller ofta blir vald sist kommer vi göra upp ett tydligt turordningssystem i samlingen. Vi kommer också att ha "gå-kompis" som vi lottar innan vi går ut. På Fortuna förskola ska ingen väljas bort!

För att inkludera även de mindre barnen i samlingar/aktiviteter, sätter personalen sig in mer i deras situation och funderar kring deras fokus och intressen. Alla pedagoger håller också ögon och öron öppna efter intressanta utbildningar, föreläsningar, material eller tänkbara studiebesök som skulle kunna vara till hjälp. En viktig förutsättning är att vi kan fortsätta arbeta i åldersindelade smågrupper, vilket blir lättare då vi får lite fler yngre barn i verksamheten nu i början på våren.

8. Uppföljning och utvärdering

För att säkerställa att arbetet med likabehandlingsplanen och kränkande behandling sker på ett tillfredsställande sätt och att alla rutiner följs har vi på förskolan tagit fram följande punkter för att säkra kvaliteten i arbetet:

- På vårens första personalmöte diskuteras likabehandlingsplan och värdegrund för att säkerställa att den efterlevs och eventuella uppföljningar görs.
- På höstens föräldramöte diskuteras värdegrundsfrågor i föräldragruppen. Föräldrar uppmuntras att ta del av likabehandlingsplanen.
- Nyanställd personal och vikarier skall informeras om likabehandlingsplanen av föreståndare/ev. sin mentor.
- Likabehandlingsplanen följs upp och revideras årligen på personalmöten och/eller under planerings- och utvärderingsdagarna.

- Ny plan görs i samband med vårterminens början med en ny analys av nuläget och nya målsättningar och åtgärder.

9. Förebyggande och främjande insatser

Främjande arbete handlar om att hitta och stärka positiva förutsättningar för att alla barn ska ha lika rättigheter och möjligheter. Förebyggande arbete syftar till att minimera risken för diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Arbetet omfattar alla diskrimineringsgrunderna och bedrivs utan att fokusera på ett särskilt problem på förskolan

9.1 Främjande insatser

- Vi utvecklar barnens sociala kompetens genom att kontinuerligt arbeta med värdegrundsmaterial.
- Vi visar respekt för varandra, accepterar varandras olikheter och ser dessa som tillgångar.
- Vi arbetar dagligen med att se och bekräfta det enskilda barnet både inför sig själv och inför gruppen. Utgångspunkten i det pedagogiska förhållningssättet är att pedagogen ska lita på det kompetenta barnet och dess förmåga.
- På förskolan pågår ständigt ett arbete kring kamratrelationer och hur vi bör vara mot varandra. Detta går till genom att återkoppla i leken, arbeta i mindre grupper och att man som vuxen är en bra förebild.
- Vi ser också till att tydligt och bestämt markera om något barn blir illa behandlat och ger barnen verktyg för att hantera konfliktsituationer. Detta sker genom att bl.a. uppmuntra, berömma, klara av att säga nej, att man som vuxen står upp och säger ifrån.
- Vi arbetar i små grupper för att alla ska komma till tals.
- Pedagoger anpassar grupper och verksamhet till att passa alla barn och tillvaratar barnens intressen och kunskaper i planeringen av den pedagogiska verksamheten.
- Vi är närvarande aktiva vuxna som har god överblick och insyn i barnens aktiviteter och samtal.
- Vi bemöter varje situation där vi ser att barnet känner sig utsatt genom att möta upp barnets känsla och bekräftar den.
- Alla pedagoger bemöter barnets funderingar och frågor på ett professionellt sätt.
- Vi är medvetna om att vi är goda förebilder inför barnen. Därför ska ett positivt förhållningssätt mot såväl barn som andra vuxna prägla vår verksamhet.
- Vi arbetar för att alla barn ska mötas av positiva pedagoger och känna sig välkomna i förskolan.

- Vi hälsar alla barn och föräldrar välkomna då de kommer till förskolan för dagen. Vi har en daglig kontakt och en öppen dialog med föräldrar för att de ska känna sig trygga med sitt barn på förskolan.

9.2 Förebyggande insatser

- Vi arbetar för tydliga rutiner och gränssättningar i vardagen, tränar barnen på att lösa konflikter med vuxnas stöd och socialt samspel där de får lära sig att se konsekvenserna av sina handlingar samt lära känna igen känslor både hos sig själv och hos andra.
- Vi har ett gemensamt förhållningssätt för var gränserna går när det gäller trakasserier, mobbning eller annan kränkande behandling.
- Vi är närvarande aktiva pedagoger som delar upp sig i de olika aktivitetsrummen såväl ute som inne för att uppmärksamma trakasserier eller annan kränkande behandling.
- Likabehandlingsplanen finns alltid synlig och tillgänglig på förskolan för föräldrar och andra vuxna.
- Förskolan informerar föräldrarna om verksamhetens innehåll och om barnets utveckling och trivsel via utvecklingssamtal, föräldramöten, föräldraråd, informationsbrev och dokumentation på avdelningen.

9.3 Till dig som förälder

Du som förälder har ett stort ansvar. Om förskola och hem tar klart avstånd från kränkande behandling får detta en positiv inverkan på barnet. Barnet tränas att ta ansvar och att alltid säga till en vuxen om barnet på något sätt blir utsatt för våld. Detta gäller även när barnet ser någon annan blir utsatt.

Om du misstänker att ditt eller något annat barn utsätts för diskriminering på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion, sexuell läggning eller funktionshinder eller för annan kränkande behandling så prata alltid med personalen. Det kan vara svårt att ta till sig att ens eget barn kränker andra barn men även i detta fall är det viktigt att prata med personalen. Alla måste ta gemensamt ansvar och arbeta för barnens trygghet och samhörighet.

Som vuxna har vi en skyldighet att ingripa när vi ser ett kränkande beteende. Om vi inte gör det kan det tolkas som att vi accepterar beteendet.

10. Ansvarsfördelning

Ledningen har det yttersta ansvaret för att främja likabehandling och för att förhindra och förebygga att något barn utsätts för diskriminering och/eller trakasserier. Förskolan/skolan har skyldighet att utreda och vidta åtgärder mot alla former av diskriminering och trakasserier. Ledningen har det övergripande ansvaret för att arbetet med jämställdhet och mångfald bedrivs

på ett målinriktat sätt. Det operativa ansvaret för arbetet med jämställdhet och mångfald har personalen och ytterst ansvarig där är förskolechefen.

All personal har ett ansvar för att se till att diskriminering och trakasserier inte förekommer inom förskolan. Förskolans policy är att trakasserier och diskriminering inte accepteras. Varje medarbetare har ett eget ansvar att motverka diskriminering och trakasserier.

11. Åtgärder/tillvägagångssätt vid kränkning, diskriminering m.m.

Likabehandlingsplanen och plan mot kränkande behandling avser situationer då:

- barn kränker barn
- vuxna kränker barn

Så snart någon i verksamheten får kännedom om att ett barn anser sig ha blivit utsatt för trakasserier eller annan kränkande behandling så har han eller hon tillsammans med arbetslaget skyldighet att utreda händelsen. Om detta inträffar så går vi till väga på följande sätt:

11.1 Vid enstaka kränkning

- A. Pedagogerna som får kännedom om kränkningen har samtal med den kränkte så snart som möjligt och samlar information om händelseförloppet.
- B. Samtal hålls sedan med den som utförde kränkningen. En tydlig markering görs att beteendet inte är okej. Frågor ställs kring handlingen och eventuella bakomliggande orsaker. Fråga vad barnet kunde ha gjort istället. Visa på andra alternativ till det oönskade beteendet. Samtalet ska leda till att barnet får en förståelse för hur den kränkte upplevde situationen, samt förstår allvaret i händelsen och upphör med kränkningen.
- C. Arbetslaget informeras.
- D. Föräldrarna till de involverade barnen informeras.

11.2 Vid allvarliga och/eller upprepade kränkningar

- A. Pedagogerna använder samma tillvägagångssätt som vid enstaka kränkning steg A, B och C samt att dokumentation genomförs.

- B. Föräldrarna till de involverade barnen kontaktas snarast och delges information kring händelsen. Dialog förs kring vidare agerande i den omedelbara situationen.
- C. Ledningen informeras. Beslut tas om anmälan ska göras till andra myndigheter.
- D. Samtal hålls med föräldrarna till det barn som har genomfört kränkningen. Ledningen medverkar. Vidare åtgärder diskuteras och bestäms.
- E. Uppföljningssamtal hålls med samtliga berörda där åtgärderna följs upp och utvärderas.
- F. Samtliga insatser dokumenteras.

11.3 Kränkningar vuxen – barn

Förskolan ska förebygga och förhindra det som i lagen benämns som kränkande behandling. Kränkande behandling definieras som ett uppträdande som, utan att ha någon koppling till någon särskild diskrimineringsgrund, kränker ett barns eller en elevs värdighet. Förbudet för personal att utsätta barn för kränkningar gäller inte tillrättavisning som är befogad för att upprätthålla ordning och god miljö, även om barnet kan uppleva tillrättavisningen som kränkande.

Förskolan har en skyldighet att agera så snart någon ur personalen får kännedom om att ett barn känner sig kränkt. Förskolan ska utreda vad som har hänt och vidta åtgärder för att förhindra fortsatta kränkningar. Vid kränkning bör den personal som uppmärksammar kränkningen föra ett enskilt samtal med personen i fråga. Ledningen ska alltid informeras.

11.4 Rutiner för dokumentation

För dokumentation av kränkning ska den bifogade blanketten för *Minnesanteckningar kring kränkande behandling och/eller diskriminering* och blanketten för *Dokumentation i ärende gällande kränkande behandling och/eller diskriminering* alltid användas.

**Minnesanteckningar kring kränkande behandling
(används vid enstaka kränkning)**

Barnets namn: _____ Datum för det inträffade:

Beskrivning av kränkning:

Vad har inträffat och när?

Vilka är inblandade?

Vem såg händelsen/fick informationen?

Åtgärd:

Uppföljning – när och hur?

Föräldrar kontaktade: ____ Ja ____ Nej Datum:

Namn:

Dokumentet ifyllt av: _____

Datum: _____

Dokumentation i ärende gällande kränkande behandling och/eller diskriminering

(används vid utredning av allvarliga och/eller upprepade kränkningar)

Barnets namn:

Anledning till utredning

Har den drabbade varit utsatt tidigare? (kortfattad beskrivning)

Åtgärder som vidtagits tidigare

Aktuell händelse

Den drabbades beskrivning av händelsen:

Annan persons version Namn: Befattning:

Annan persons version Namn:

Befattning:

Vårdnadshavare kontaktade: ____ Ja ____ Nej Datum:

Vårdnadshavarens synpunkter/ Om nej anledningen till det:

Åtgärder

Ansvarig: _____

Beslut:

Kontakt med annan myndighet (vilken samt datum) :

Underskrifter

Handläggare

Ansvarig ledning

Uppföljning:

Datum: Ansvarig :

Ärendet avslutat den / 2_____

Instruktioner för förskolans dokumentation gällande *Lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling*

Lagen avser att vara ett skydd för barn och elever. Kränkningar mot vuxen hanteras inte i denna lag utan i Arbetsmiljölagen och Diskrimineringslagen. Enligt de råd som kommit ut ska alla kränkningar utredas. Ibland kan det räcka att genom några få frågor få händelsen klarlagd och att situationen därefter kan anses uppklarad och utagerad medan det i andra fall kan bli en mycket mer långtgående utredningsskyldighet.

För att få en hjälp i att kunna se när det blivit en upprepning av kränkningar kan ni använda den enkla mallen ” Kontaktpersonens minnesanteckningar kring kränkande behandling ”.

När ni ser att ett ärende blivit **mer än bagatellartat** skall ni använda dokumentationsmallen. I dokumentationen ska man kunna läsa det som är av betydelse för ärendet och dokumentationen kring kränkningar/diskriminering ska sedan lämnas över till förskolechef. När ärendet är avslutat ska förskolans ledning i sin tur ser till att ärendet diarieförs och arkiveras.

Överenskommelse mellan förskola och föräldrar rörande Likabehandlingsplan på Fortuna förskola

Vi har tagit del av och diskuterat innehållet i Likabehandlingsplanen och förskolans aktiva arbete mot kränkande behandling och stödjer det. Jag har också, i den mån det är möjligt, diskuterat innehållet med mitt barn.

Datum.....

Underskrift vårdnadshavare.....

Namnförtydligande.....

Jag har tagit del av innehållet i Likabehandlingsplanen och förskolans aktiva arbete mot kränkande behandling och stödjer det. Jag har dock några synpunkter/förslag till förbättringar inför framtiden som jag redovisar nedan.

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Datum.....

Namn vårdnadshavare.....

Namnförtydligande.....